

Laidiens: **11.10.1995., Nr. 156**

MINISTRU KABINETA TIESĪBU AKTI

Ministru kabineta noteikumi nr. 294

(prot. nr.53, 2.§) Rīgā 1995.gada 26.septembrī

Liftu uzbūves un ekspluatācijas drošības noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma “Par bīstamo iekārtu
tehnisko uzraudzību” 4.pantu

I. Noteikumos lietotie termini

Ātruma ierobežotājs — iekārta, kas iedarbina kabīnes vai pretsvara uzķērājmehānismu, kabīnei vai pretsvaram virzoties lejup ar ātrumu, kas pārsniedz nominālo ātrumu.

Hidrauliskā lifta ātruma regulators — hidroagregāts, kas ar šķidrums plūsmas maiņu regulē hidrauliskā lifta ātrumu.

Iekšējā vadība — vadības komanda, kuru lifta darbības uzsākšanai dod tikai no kabīnes.

Ārējā vadība — vadības komanda, kuru lifta darbības uzsākšanai dod tikai no stāvu laukumiem.

Bloku telpa — speciāla telpa lifta trošu vadbloku un ātruma ierobežotāja uzstādīšanai.

Buferis — iekārta kabīnes vai pretsvara amortizācijai un kustības apturēšanai gadījumos, kad kabīne neapstājas apakšējā darba stāvoklī.

Kabīne — kravu nesoša iekārta, kura paredzēta pasažieru un kravas pārvadāšanai.

Kabīnes ietilpība — pasažieru skaits un kravas svars kabīnē, ko aprēķina, ņemot vērā tās grīdas laukuma lielumu.

Lifta rekonstrukcija — ekspluatācijā esoša lifta kinemātiskās shēmas vai elektroshēmas izmaiņas, šahtas vai mašīntelpas izmēru izmaiņas, kabīnes kustības ātruma un celjspējas palielināšana un piedziņas mehānismu pārvietošana.

Šahtas durvju mehāniskā bloķēšana — mehāniska ierīce šahtas durvju automātiskai noslēgšanai, kad kabīne atstāj attiecīgā stāva limeni.

Šahta — izbūve, kur atrodas lifta iekārtas.

Mašīntelpa — telpa, kur atrodas piedziņas mehānisms un vadības iekārtas.

Šahtas bedre — šahtas daļa no kabīnes grīdas, liftam atrodoties apakšējā darba stāvoklī, līdz šahtas grīdai.

Uzķērājmehānisms — iekārta kabīnes vai pretsvara lejup kustības apturēšanai (gadījumos, kad pārtrūkušas troses vai citu iemeslu dēļ kabīnes kustības ātrums pārsniedzis nominālo).

Vadotnes — konstrukcijas, kas nodrošina pareizu kabīnes vai pretsvara kustību šahtā.

Lifta reģistrācija — Valsts darba inspekcijas reģistrācijas numura piešķiršana, pamatojoties uz lifta valdītāja pieteikumu un attiecīgajiem lifta atbilstības dokumentiem.

Lifta pārbaude — akreditēta un pilnvarota uzņēmuma veikta pārbaude atbilstīgi normatīvi tehniskajā dokumentācijā noteiktajam apjomam un termiņiem un iekārtas drošības pārbaudes zīmes izsniegšana.

Akreditēts un pilnvarots pārbaudes uzņēmums — likumdošanas aktos noteiktajā kārtībā akreditēta un pilnvarota testēšanas laboratorija, inspekcijas vai sertifikācijas institūcija.

Lifta pilna pārbaude — lifta apskate un pārbaude, kuru veic, izmantojot statisku un dinamisku slodzi.

Lifta daļēja pārbaude — lifta apskate un drošības ierīču pārbaude saskaņā ar šiem noteikumiem un izgatavotājrūpnīcas instrukciju (metodiku).

Liftu elektromehānisko iekārtu mehāniķis (tālāk tekstā — “elektromehāniķis”) — apmācīts un atestēts darbinieks, kas uzrauga liftu tehnisko stāvokli un izdara to tehnisko apkopi un remontu.

Liftu avārijas dienesta elektromehāniķis — apmācīts un atestēts darbinieks, kas pēc izsaukuma lifta bojājumu gadījumos novērš bojājumu, evakuē no kabīnes pasažierus un likvidē iespējamo avārijas situāciju.

Dispečerizēts lifts — lifts vai liftu grupa, kas pieslēgti dispečera pultij.

Tehniskā apkope — periodiska noteiktu lifta mezglu un detaļu pārbaude, tīrīšana, eļļošana un regulēšana.

Remonts — periodiska noteiktu lifta mezglu un detaļu atjaunošana un nomaiņa, lai nepieļautu lifta priekšlaicīgu nolietošanos un saglabātu tā atbilstību drošības normatīviem.

Liftu operators — apmācīts un atestēts darbinieks, kas veic liftu apskati un ir tiesīgs tos vadīt (arī no attāluma ar speciālu vadības pulti).

Liftu operators pavadonis — darbinieks, kas vada liftu no kabīnes un veic lifta apskati (tālāk tekstā — “liftu operators”).

Apskate — lifta detaļu un mezglu vispārēja vizuāla pārbaude, lai noteiktu lifta tehnisko stāvokli un tā atbilstību drošības normatīviem.

II. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka drošības prasības, kas jāievēro pasažieru, pasažieru un kravas, slimnieku, kravas, celtniecības un mazo kravas liftu (tālāk tekstā — “lifti”) izgatavotājiem, liftu valdītājiem un lietotājiem, lai pasargātu cilvēkus no nelaimes gadījumiem un lifta iekārtas un pārvadājamās kravas no bojājumiem.

2. Bīstamie faktori liftu ekspluatācijā ir šādi:

2.1. mehāniskie faktori:

2.1.1. kabīnes krišana;

2.1.2. cilvēka iekrišana lifta šahtā;

2.1.3. cilvēka saspiešana lifta iekārtās;

2.2. elektriskie faktori:

2.2.1. elektriskās strāvas trieciens no strāvu vadošām lifta daļām;

2.2.2. apdegumi.

3. Lifti jāizgatavo saskaņā ar projektu (tehnisko dokumentāciju) atbilstīgi LVS — EN 81 standartā noteiktajām prasībām.

4. Visiem liftu mezgliem jābūt:

4.1. pareizi konstruētiem;

4.2. precīzi izgatavotiem mehāniskajā un elektriskajā ziņā;

4.3. izgatavotiem no pietiekamas izturības augstas kvalitātes materiāliem;

4.4. bez defektiem.

5. Liftu projektēšanu, izgatavošanu, rekonstrukciju un uzstādīšanu var veikt tikai licencēti uzņēmumi (uzņēmēj sabiedrības) saskaņā ar standartiem, ugunsdrošības prasībām un elektroiekārtu ekspluatācijas drošības noteikumiem.

6. Ārvalstīs iepirktajiem liftiem, to iekārtām un rezerves daļām jāatbilst šo noteikumu prasībām.

7. No jauna uzstādāmo liftu, to iekārtu un rezerves daļu atbilstību šiem noteikumiem nosaka Ministru kabineta noteiktajā kārtībā akreditēti un pilnvaroti pārbaudes uzņēmumi.

8. Šie noteikumi ir obligāti visu liftu valdītājiem un liftu projektēšanas, izgatavošanas (komplektēšanas), montāžas un tehniskās apkopes uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) neatkarīgi no īpašuma veida.

9. Šie noteikumi attiecas uz:

9.1. ēkās un konstrukcijās uzstādītiem liftiem ar celbspēju, lielāku par 50kg;

9.2. daudzkabīņu nepārtrauktas darbības liftiem;

9.3. celtniecības liftiem.

10. Šie noteikumi neattiecas uz:

10.1. zobstieņa tipa cēlājiem;

10.2. liftiem, kuri uzstādīti uz kuģiem vai cita veida peldošām iekārtām;

10.3. liftiem, kuri uzstādīti lidmašīnās vai citos lidaparātos;

10.4. liftu iekārtām, ko izmanto invalīdu transportēšanai divos līmeņos, kur pārvietošanas augstums nepārsniedz 4m, ātrums — 0,1m sekundē un kuros kabīnes vadības aparāta spiedpoga jātur nospiesta visu kustības laiku;

10.5. liftiem, kuri uzstādīti teātros dekorāciju celšanai;

10.6. liftiem, kuri uzstādīti ģimenes mājās vienam lietotājam.

Liftu klasifikācija

11. Lifts ir celšanas iekārta, kuras darbība ir periodiska un celbspēja lielāka par 50kg un kura paredzēta cilvēku un kravu pārvietošanai dažādos līmeņos speciāli izbūvētā kabīnē, kas iekarināta trosēs vai ķēdēs vai balstās uz hidrocilindru virzuļstieņiem un pārvietojas pa nekustīgām vertikālām vadotnēm vai vadotnēm ar slīpumu pret vertikāli, ne lielāku par 15 grādiem.

12. Lifti, ņemot vērā to izmantošanas veidu un konstrukcijas īpatnības, ir iedalāmi šādi:

12.1. pasažieru lifti — pasažieru un rokas bagāžas pārvadāšanai;

12.2. pasažieru un kravas lifti — cilvēku vai kravas pārvadāšanai;

12.3. lifti slimnieku pārvadāšanai — lifti ārstniecības iestādēs, kas paredzēti, lai pārvadātu slimniekus (gultās vai speciālos ratiņos) kopā ar slimnieka pavadoni;

12.4. kravas lifti — dažādu kravu pārvadāšanai. Ņemot vērā kravas liftu konstrukciju, tie iedalās liftos ar pavadoni un liftos bez pavadona;

12.5. mazie kravas lifti — nelielu līdz 250kg smagu kravu pārvadāšanai, kuru kabīnes izmēri nepārsniedz:

12.5.1. 1m² lielu grīdas laukumu (1x1m);

12.5.2. 1,20m augstumu.

12.6. celtniecības lifti — cilvēku vai kravas pārvadāšanai celtniecības objektos būvdarbu laikā;

12.7. ātrgaitas lifti — ar nominālo kustības ātrumu 2m sekundē un vairāk.

III. Liftu projektēšana un izgatavošana

Vispārīgās prasības

13. Liftu projektēšanu un izgatavošanu (ieskaitot to atsevišķu mezglu izgatavošanu) var veikt tikai uzņēmumi (rūpnīcas), kam šo darbu veikšanai ir izsniegta pilnvarotu valsts institūciju licence.

Šahta

14. Šahtai jābūt nožogotai ar durvju ailēm, durvīm, šahtas bedres pamatu un griestiem. Ja šahta ir virs telpām, kurās var atrasties cilvēki, šahtas bedres pamatam jābūt tādām, kas iztur slodzi, ne mazāku par 5000N/m². Tādā gadījumā pretsvaram jābūt apgādātam ar uzķērājmehānismu.

15. Šahtas izbūve jāveic saskaņā ar projektu, un tai jābūt norobežotai ar pietiekamas mehāniskās izturības ugunsdroša materiāla sienām, grīdu un griestiem.

16. Šahtas izbūvei izmantojamo materiālu veidus un šahtas, tās grīdas un griestu konstrukciju un izmērus nosaka LVS—EN 81 standartā noteiktās prasības.

17. Šahtas sienā ir pieļaujamas šādas atveres:

17.1. durvis lifta apstāšanās stāvos;

17.2. kontroles un avārijas durvis un kontroles lūkas;

17.3. atveres gāzu un dūmu izplūdei (ugunsgrēka gadījumos);

17.4. ventilācijas atveres;

17.5. atveres starp šahtu un mašīntelpu (bloku telpu).

18. Kontroles un avārijas durvīm jābūt veramām uz ārpusi un nodrošinātām ar noslēdzamu slēdzeni un elektrisko bloķēšanu, kura, atverot durvis, aptur kabīnes kustību.

19. Šahtā jābūt ierīkotai atbilstīgai ventilācijai un elektriskajam apgaismojumam. Tajā nedrīkst atrasties kabeļi vai ierīces, kas nav lifta sastāvdaļas.